

Í DAG

FOSSAMÁLID

Allar Føroyar uppí SEV

Nú er komið so langt ávegis, at nærum allar Føroyar eru limir í interkommunala ravnagnsfeingi SEV.

Vit triva aftur í søguna og kanna mannagongdina í hesum máli. Tað var í 1943, at javnaðarflokkurin reisti málið um ravnagnan av øllum Føroyum, og setti fram uppskot: á tingi um at gjalda 300.000 kr. árliga til hetta endamálið.

Á øðrum sinni reisti flokkurin málið í 1944, J. Fr. Órgaard varð valdur til formann í fossanevndini og hann stevnrir umboðsmönnum fyri øllum kommunum í upprunliga SEV-økinum til fundar í Havn 28. des. 1944. Stovnandi aðalfundur verður hildin 1. oktober 1945.

Seinri seiti javnaðarflokkurin uppskot um, at 8 av teimum 10 Mær hallimjónum verða nýttar til SEV.

Folkaflokkurin var imóti víssum av SEV-títtoknum, m.a. at fær smærri bygdin komu uppí, og tað ið SEV var veruleiki var tað at folkaflokkstýrið legði 50 pst. toll á allar el-utir.

Undir seinasta landsstýrið var peningur útvegaður til tær stóru viðkannar, ið gjordar eru, eins og tær, ið nú halda fram.

Landbúnaðurin

Lata seyðin í vetrarbúna

Seinasta vetur læg skotskur bóndi 2000 seyðir í »vetrarbúna« og lat hann ganga úti allan veturin, heilt uppí í 600 metra hædd. Úrslit: meira kjøt, meira og betri ull.

Veturin í Føroyum er ikki verri enn so, at seyður kann liva úti, men á markinum: liva ella doyggja. Tað er nóg so mikið sagt, at seyðurin livir úti; ofta bara einir hann, og fellini eru ikki óvanlig. Hagapartar liggja nógvasaði illa fyri; tað slepst ikki til teir; men kortini eru teir so illa útgjörðir, at vallandi finst skýli til seyðin — enn minni tak út vvir hovdið.

Seyðurin fær ofta ikki bit í lang ar tíðir; tað tærnar ikki av skinninum ella klákin hongur síður í dagar og vikur. Seyðurin verður seigindur og úrslitið haeftir.

Nú kundi verið gjørt nóg meira fyri seyðin, og hetta er mál, ið samfelagið m. taka sær av — ikki!

bara til bata fyri tann seyðin, vit hava, men annarleiðis einis, tá tað er meiningaleyst, at Føroyar einans skulu bera 60–70.000 áseyðir.

Sum longu nevnt, eru skotskir bóndir farnir at lata seyðin í ser-skildan vetrarbúna til vernd móti kulda, regni og kava: Úrslitið hava verið sera góð.

Seyðurin hevur verið nógvi betri fyri, tá veturin er av. Ullin verður meiri, tjúkkari og mjúkkari og væl betur hevur skorist á heystar degi.

— Tað var vert at roynt hetta í Føroyum, tí óngstæðni má seyðurin hava tað so hárt fyri neyðuni sum júst her!!

Erlendur skýrði tað. Ja, og Hákon og hánsara flokkur, sum heldur seglu »Nolsøyar Páll« ut av landinum, enn at lata hann fara á Tvøroyri, tá biðið varð um tað!

Veitst tú

AT í 1928 setti javnaðarflokkurin fram uppskot á tingi um, at aftaná 1. januar 1929 skal eingin lærari kunna setast við folkaskúlan utan við prógvi í føroyskum máli, og at sjálfstýrisflokkurin var imóti, men gekk við til at fremja hetta frá 1. januar 1931.

AT í 1928 settu formaður Føroya lærarafelags, P. M. Dam, uppskot á tingi, um at veita J. Dahl, prósti, stuðul til skrivstovuvald, fyri at geva honum betur stundir at umseta biblíuna til føroyskt mál.

AT í 1928 eydnadist tað javnaðarflokkurin og øðrum at fáa samtykt, at frá komandi ári skuldi gerðabók lógtingsins verða ferd í føroyskum máli.

AT í 1930 settu P. M. Dam og aðrir fram uppskot um, at landsnevndin gjaltur 500 kr. úr býtis

grunninum til útgávu av føroyskum skúlabókum.

AT í sama uppskoti verður mælt til at gjalda 200 kr. til innbendingar av kvæðabókum til útbýtis m. a. til skipini.

eyðab

VIT KREVJA er stór yvirskrift í »14. sept. 22. sept. 1962. Síðan eru tjóðveldismenn komir í landsstýrið. Hvussu er nú vörð við hesum krøvum? Krøvini eru m. a.: »Stólv hundrad krónu minstuløn til allar fiskimenn.«

Hvat er hent?

Já, einans tað, at tjóðveldismenn hava ikki nevnt orðið »minstuløn, síðan teir komu í landsstýrið.

»Minstuløn til allar mynstraðar fiskimenn.«

Hvat er hent?

Já, tjóðveldismenn hava fingið munnkurv í hesum sum so mongum øðrum kravi.

»44 tíma vinnuviku við óskerdarí lome

Hvat er hent?

Já, teir notaðu at víðgera uppskotið um 44 tíma viku á tingi.

»SAGN OG SAGA FRÁ ANGMAGSSALIK«

Hetta er nýggj bók — eitt slag av søgu Grønlands — sum Nationalmuseumet og Det grønlandske Selskab hava givið út við stórum stuðuli frá Carlsberggrunninum og grunni konsul Jørck og frú, Skaparnar av hesum vørki — sum er eitt lið í einum stórværki um Grønland, eru Jens Rosing og Sven Havsten-Mikkelsen.

Bókin, sum hevur væl av framúr góðum myndum, kostar 136 kr. heft, 157 í shirting og 183 kr. í pergamentbindi. Hon er so nýliga komin, at teir rættuliga hava roynt seg fyri at grønlendingar kunnu fáa hendur á henni nú uppundir jólini.

hugskot

TÁ IÐ SVART VERÐUR TIL HVÍTT

Ein blaðmaður hjá Lewistown Daily News sigur frá í juridisku deild blaðsins, hvussu rættarmál ofta verða viðgjörd í blóðinum. Hann dregr fram yvirskriftirnar í einum eldri blaði, ið víðgerð ein hestastudur. Yvirskriftirnar vóru hesar:

»Eitt skarn av einum hestafjóvi tók upp ferskan gemyng.«

»Hestafjóvurin verður ætlandi hongdur, og tað er honum væl unt.«

»Stjól hest frá hjálparleysari einjú.«

Men nakrur dagar aftaná varð tjóvurin kendur sakleysur og friðgjørdur. Tá kom annað lið á blaðini:

»Tíðurligur medborgari órættvist ákærður fyri stuldur.«

»Byttisligar ákærur vekja forargi.«

»Einkja roynir at seta mann fastan við fólkskú skuldbetingum.«

BARNA-MATUR

NOVN. Burtur úr reglunum niðanfyri skalt tú finna:

2 skipanovn:

Hann eimadði eftir ljósinum.

2 novn á fruktum:

Hat varð berligt, bara grót.

—

Sjúka. Bókstavarin í miðjunni er eldið S. Bókstavar skulu setast í staðin fyri srikurnar og skulu merkja tað sama sum lyklarorðið aftanfyri. Fyrstu bókstavirnir í nýggju orðunum ljúna niðureftir verða nevndir á eini sjúku.

— S — = fuglar

— S — = djór

— S — = valdur

— S — = fiskur

— S — = reystmenn

VERULEIKI

TAÐ ER VERULEIKI

AT tað finst eingin lógargrein ella nokur reglugerð, ið heimilur landsstýrið, at sýta, heldur enn at mæla til, at útlendingar fáa loyvi at »vænda fisk í Føroyum.

AT landsstýrið við at forða stórvirki á Drelnesi hevur prógvað illvild sína móti vinnuligum framburði og málseingini: arbeiði til allar hendur.

AT hovudsammennir fyri hesum eru Erlendur Patursson, sum ofnari áður hevur vist stóru vanvirðing fyri mætastu áhugamáli vinnufólksins og Hákon Djurhuus, sum áður hevur verið við til at tikið stuðlarnar undan føroyska vinnulivinum.

12000 FØROYINGAR

lesa SOSIALIN tær reisir um vikuna — einis tær óðru lýsingarnar. Ein lýsing í SOSIALINUM loysir seg. Veruleikan um føroyskan politikk í løtun: fært tú best í SOSIALINUM.

Keyðið SOSIALIN!

Haldið SOSIALIN!

Lesið SOSIALIN!

Sjálvstýrismenn umvendir?

Í »Tingakrossi« nr. 45 fyri hin 14. nov. lesa vit millum annað hesi orð?

»Tað at keypa vørur biliga inn í landi, vil sum ofast siga, at vit í staðin fyri at keypa gjøgnum millummenn, keypa vørurnaruttan um slikar millummenn.«

Er má spyrja, hvat er hent við teim monnum, sum stjórna »Tingakrossi«? Eftir teir nú at greiða atkvøðu saman við javnaðarmönnum at seta á stovn landsinnflytan fyri at kunna keypa biligauttan um millummenninar?

Annars sær hetta legið út, tá ið ein hugsar um, at gamla sjálvstýrið sum hevur blaðið »Tingakrossi«, eigir 2 lógtingsmenn, sum báðir higaritil dags hava vart millumhandlarnar, sum dyrka tær vørur, ið koma inn í landið, og strúka avstað við stórum vinningi av øllum, ið selt verður út úr Føroyum.

Nú skriva hesir somu menn í »Krossi«, at vit í Føroyum fáa ov-litið fyri tað, ið vit selja og lata ónógvi fyri alt tað, sum vit keypa: tí at alt gongur ígjøgnum millummenninar.

Tað, ið »Krossurinn« her skrivur um millummenn er annaðhvørt, tí, at sjálvstýrismenn hava skift meining, ella tí, at teir eru úti eftir at vilja verða og royna at bílla fólki inn, at teir vilja hjálpa til at fáa teim biliga vørur og meira fyri tað, ið tey selja.

Ein má tí spyrja um eitt og annað sum stendur í tí merkilig grein í »Tingakrossi« sum t. d. hvat meina her við orðum um at »keypauttan um millummenn«? — Javnaðarmenn hava ferð aftaná ferð vís, á hvussu vit skulu kunna sleppa frá at góða millummenn og Gmenn. Vit hava sett fram uppskot um landsinnflytan av vørur. Men sjálvstýrismenn hava ferð aftaná ferð felt hesi uppskot okkara. Hvat meina teir nú tá teir siga at vit mega sleppa frá at keypa gjøgnum millummenn?

Ferð aftaná ferð hava vit bæði munnliga og skrivliga greitt frá tí síðra vinningi av at keypa í stórum t. d. heilar kornfergar og lata tað mala til mjøl. Higaritil hava sjálvstýrismenn eina og aðrir vent

— Tað gongur rætta vegin. Undir seinasta folkaflokkstýrið bara seldur teir skip. Nú keypa teir skip at selja.

Hann: Hvussu ber tað til, at tit kvinnur ongantíð kunnu skriva eitt brevuttan at klára eina eftirskrift niðri undir.

Hon: Ná, tú tosar sum vant sum ein byttlingur: tú skalt nokk fáa at siggia, at eg kann skriva brevuttan nakra eftirskrift.

Dagin eftir fekk hann brev frá konuni.

Niðrandir stóð:

E. s. Ná, er tú yvirbevistur nú?

Orsakað frókin. Eg eri ókendur her í býnum — kunnu tygum sigja mer, hvat tygum hugva.

Mamman: Hvat geri tú undir vegginum, Anna?

Anna: Eg hyggi eftir mánonum.

Mamman: Bíð so mána faru uppá sykluna og sleppa sær til húð.

VÆL SAGT: Tann, sum ikki er ótalin, er ikki førelskur.

hitt deyva oyrað og hitt blinda eygað til tað, sum vit hava sagt og skrivað. Hvæt skal nú ein javnaðarmaður siga, tá ið hann í »Tingakrossi« lesir fylgandi:

»Ber tað ikki til at flyta korn inn í landið istaðin fyri mjøl og seta á stovn mylnuvirki í Føroyum? — Eitt er greitt slíkt virki hevur møgulegheit at selja sínar vørur, um tað annars ber til at selja nakði í Føroyum. Soleiðis eru so mong dømini.«

Ja, dømini eru mong og tey siga øll at javnaðarmenn hava rætt í øllum sum vit seta fram á tingi. Men aðrir fella okkara uppskot og tí megu javnaðarmenn fáa reinar meiriluta á tingi, um framburður skul verða í øllum føri her á landi.

Eitt er at spyrja: Hvi velja fólk ikki javnaðarmenn inn á ting?

J. H. D'nbjerg.

Studningurin til heimaútróður

Dagblaðið trivur av og á, at studningurin til útróðarfisk er hækkadur upp í 1,5 málj. kr. undir hesum landsstýrið, meðan hann einans var komin upp í 850.000 kr. seinasta árið P. M. Dam var lógmaður.

Hetta verð sagt undir »Veruleikanum« í Dagblaðnum.

Hvor er so hesin veruleiki?

Tað vdr seinasta árið, sum P. M. Dam sat sum lógmaður, at prisvæðingin var hækkad frá 6 og 9 oyru uppí 15 oyru kg — ein heileiðis lónarhækking til útróðarmenn.

Hesin peningur var einis á tí fíggjarlóg, sum P. M. Dam legði fram, ið hann hann for frá, og sum sjálvstýrislandsstýrið hevur skrivt av.

Prisvæðingin til útróðarmenn er IKKI hækkad undir hesum landsstýrið; tað einasta, teir hava gjørt, er úr lónjávningargrunninum at veita útróðarmönnum 30.000 kr. — trettíð túsund — sum endurgjald fyri bensingjaldið!

HETTA ER VERULEIKIN!